

RIETUMU
BANKA

Ilgtspējas risku integrēšanas individuālā portfeļa pārvaldībā politikas izvilkums

1. Vispārīgie noteikumi

- 1.1. *Ilgtermiņa risku integrēšanas individuālā portfeļa pārvaldībā politikas izstrādājums* (turpmāk – Politika) nosaka Bankas pieeju attiecībā uz Ilgtspējas risku novērtēšanu Individuālā portfeļa pārvaldīšanas procesā, tā pārraudzību un kontroli un iesaistīto struktūrvienību atbildību.
- 1.2. Politika paredz SFDR regulas noteiktās informācijas attiecībā uz Ilgtspējas risku integrēšanu Individuālā portfeļa pārvaldīšanas procesā publiskošanas pamatnosacījumus.
- 1.3. Banka nodrošina Ilgtspējas riska vadību, ievērojot iekšējos normatīvajos dokumentos noteikto.
- 1.4. Banka piemēro ieguldījumu ierobežojumus attiecībā uz Finanšu instrumentiem, ievērojot tās *Ilgtermiņa stratēģiju*.

2. Lietotie termini

1. tvēruma SEG emisijas – tiešās SEG emisijas, kuras rodas un tiek ražotas uzņēmumā un kuras tas kontrolē.

2. tvēruma SEG emisijas – netiešās SEG emisijas no saņemtās un patērētās elektroenerģijas, tvaika, apkures un dzesēšanas aģentiem.

Atvasināts finanšu instruments – Bankas kredīta līgumā vai iespējas līgumā iekļautais atvasinātais Finanšu instruments, izņemot regulētā Finanšu instrumentu tirgū iekļautos Finanšu instrumentus: a) kredīta līgumu saistītas papildu Bankas prēmijas; b) sabiedrības kapitāla daļu pirkuma iespējas darījums; c) konvertējamā obligācija, kuru obligacionārs noteiktā termiņā ir tiesīgs apmainīt pret sabiedrības akcijām.

BLOOMBERG – vērtspapīru un valūtu kotējumu operatīvā informācijas sistēma.

Cilvēktiesības – Apvienoto Nāciju Organizācijas noteiktie morāles principi vai normas, kas ir aizsargātas pašvaldību un starptautiskajās tiesībās.

Emitents - uzņēmums, kura pārvedamie vērtspapīri (akcijas, obligācijas, parādzīmes) tiek publiski piedāvātas sabiedrībai vai kura vērtspapīri tiek tirgoti regulētajos tirgos, t.i., biržās.

ES Taksonomija – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088.

Etalons – standarts, ko izmanto, lai novērtētu un salīdzinātu uzņēmuma vai ieguldījuma finanšu rādītājus ar citiem uzņēmumiem, nozares standartiem vai tirgus etaloniem.

Ētika – morāles principi, kas balstītās uz tādām pamatvērtībām kā godprātība, profesionalitāte un cieņa.

Finanšu instrumenti - finanšu instrumenti Latvijas Republikas Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē; tajā skaitā, bet ne tikai: pārvedamie vērtspapīri (akcija, obligācija), naudas tirgus instrumenti, ieguldījumu vai alternatīvā fonda ieguldījumu apliecības; kā arī iespēju un nākotnes līgumi, ārpusbiržas nākotnes darījumi, mijmaiņas darījumi, cenu starpības līgumi u.c. instrumenti.

Ieguldījumu fondi – ieguldījumu fonds, ko sauc arī par kolektīvo ieguldījumu shēmu, ir instruments, kas apvieno vairāku ieguldītāju naudu un iegulda to diversificētā aktīvu portfelī.

Ilgtermiņa faktori - vides, sociāli un ar pārvaldību saistīti jautājumi, cilvēktiesību ievērošana un cīņa pret korupciju un kukuļošanu.

Ilgtermiņas joma – ar vides, sociālās atbildības, pārvaldības principiem tieši un netieši saistītas tēmas.

Ilgtermiņas risks – vides, sociālais vai pārvaldības notikums vai apstākļi, kas, ja tas notiek, varētu radīt reālu vai potenciālu būtisku negatīvu ietekmi uz ieguldījumu vērtību.

Ilgtermiņīgi ieguldījumi, ja tie klasificēti Regulas Nr. 2019/2088 SFDR regulas 8. panta izpratnē – finanšu produkts, kas citu raksturlielumu starpā veicina arī vides vai sociālos raksturlielumus vai minēto raksturlielumu kombināciju, ar nosacījumu, ka sabiedrības, kurās ieguldījumi tiek veikti, īsteno labas pārvaldības praksi.

Ilgospējīgi ieguldījumi, ja tie klasificēti SFDR regulas Regulas Nr. 2019/2088 9. panta izpratnē – finanšu produkts, kura mērķis ir ilgtspējīgi ieguldījumi, kas veicina vides un/vai sociālo mērķu sasniegšanu, nenodarot būtisku kaitējumu citiem vides mērķiem un atbilst labas pārvaldības praksei.

Ilgospējīgs ieguldījums – ieguldījums saimnieciskā darbībā, kas veicina vidiska mērķa sasniegšanu un ieguldījums saimnieciskā darbībā, kas veicina sociāla mērķa sasniegšanu kā noteikts SFDR regulā (Regula Nr. 2019/2088).

Individuālā portfeļa pārvaldīšana – portfeļa pārvaldības pakalpojums, t.i., Klienta naudas līdzekļu un/vai Finanšu instrumentu pārvaldīšana, kuru veic Banka saskaņā ar Klienta finanšu instrumentu Individuālā portfeļa pārvaldīšanas līguma nosacījumiem Klienta interesēs un uz Klienta rēķina un riska.

Klients – fiziska vai juridiska persona, juridisks veidojums vai šādu personu/veidojumu apvienība, kurai Banka sniedz pakalpojumus vai kura izteikusi vēlmi tos saņemt.

Korupcija – kukuļošana un jebkura cita to personu rīcība, kurām uzticēta atbildība valsts vai privātajā sektorā un kuras pārkāpj savas amata pilnvaras, gūstot no tā nepelnītu labumu sev vai citai personai.

Morningstar Sustainanytics – trešās puses datu sniedzējs, kas nodrošina analītiskus, vides, sociālos un pārvaldības (ESG) pētījumus, reitingus un datus institucionālajiem investoriem un uzņēmumiem.

Nākotnes līgumi vai iespējas līgumi – finanšu līgumi, kuru vērtību nosaka bāzes aktīvs, piemēram, akcijas, valūta vai procentu likme. Tos izmanto dažādiem mērķiem, tostarp riska pārvaldībai, riska ierobežošanai, arbitražai un spekulācijām.

Piemērotības noteikšana – saskaņā ar MiFID II, piemērotības novērtējums ir būtisks process ieguldījumu sabiedrībām, lai nodrošinātu, ka to investīcijas ieteikumi un lēmumi atbilst klientu konkrētajām vajadzībām un apstākļiem. Šis novērtējums ietver izpratni par klienta ieguldījumu mērķiem, riska toleranci, zināšanām un pieredzi, kā arī par klienta finansiālo stāvokli.

Portfelis – Klientam piederošo Finanšu instrumentu un naudas līdzekļu kopums, ko Banka tur un pārvalda Individuālā portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma ietvaros.

Pretrunīgi vērtēti ieroči – ieroči, kas rada neselektīvu un nesamērīgu kaitējumu uz cilvēku kopumu, ne reti ar ilgstošām sekām, piemēram, pretkājnieku mīnas, kasešu munīcija, ķīmiskie ieroči un bioloģiskie ieroči.

SFDR deleģētās regulas 1. pielikuma 1. tabula – finanšu tirgus dalībnieka paziņojums par ieguldījumu lēmumu svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem, kas atklāta saskaņā ar deleģēto regulu Nr.1. 2022/2188.

SFDR regula – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr.2019/2088 (2019. gada 27. novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē, un deleģētajām un implementējošām regulām, kas papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/2088 (2019. gada 27. novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē.

Siltumnicefakta gāzes – dabiskas un antropogēnas izcelsmes atmosfēras gāzveida sastāvdaļas (CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, HFC, PFC), kas absorbē un reemitē infrasarkanā starojumu, un ir primārais globālas sasilšanas un klimata pārmaiņu cēlonis.

Svarīgākā negatīvā ietekme – ieguldījumu lēmumu visbūtiskākā negatīvā ietekme uz Ilgtspējas faktoriem, kas attiecas uz vides, sociālajiem un ar darbiniekiem saistītiem jautājumiem, Cilvēktiesību ievērošanu, Korupcijas novēršanas un Kukuļošanas apkarošanas jautājumiem.

tCO₂e_q – oglekļa dioksīda ekvivalents apzīmē vienību, ar ko mēra vienas tonnas konkrētās SEG ietekmi uz klimata pārmaiņām salīdzinājumā ar vienas tonnas CO₂ ietekmi.

Timeklis – savienotu hiperteksta dokumentu sistēma, kas izmanto internetu kā informācijas transportēšanas mehānismu.

Trešo pušu sniegtie dati – datu kopas, ko apkopo un pārvalda organizācijas, kuras tieši nesadarbojas ar datu kopu gala patērētājiem.

Vides ziņā ilgtspējīgi ieguldījumi – ieguldījums vienā vai vairākās saimnieciskajās darbībās, kuras saskaņā ar ES Taksonomijas regulu ir uzskatāmas par vides ziņā ilgtspējīgām.

3. Mērķis un uzdevumi

- 3.1. Politika ir izstrādāta ar mērķi nodrošināt pārredzamību, integrējot Ilgtspējas faktorus Individuālā portfeļa pārvaldīšanas procesā un sniedzot ar ilgtspēju saistītu informāciju, kā arī, lai pārvaldītu Ilgtspējas riskus.
- 3.2. Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, Banka:
  - 1) izstrādā metodoloģiju par to, kā tā ņem vērā Klienta vēlmes Ilgtspējas jomā, izvēloties Finanšu instrumentus Individuālajai portfeļa pārvaldībai;
  - 2) atklāj Ilgtspējas stratēģiju;
  - 3) noskaidro Klienta vēlmes Ilgtspējas jomā;
  - 4) piemēro Klienta vēlmes Ilgtspējas jomā Individuālā portfeļa pārvaldībā.
- 3.3. Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, Banka atklāj informāciju par:
  - 1) Ilgtspējas risku integrēšanu ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesos;
  - 2) ieguldījumu lēmumu Svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem;
  - 3) uzticamības pārbaudes politiku attiecībā uz ieguldījumu lēmumu Svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem;
  - 4) to kā atalgojuma politika ir saskaņota ar Ilgtspējas risku integrēšanu;
  - 5) novērtējuma rezultātiem attiecībā uz to, kāda ir paredzamā Ilgtspējas risku ietekme uz Portfeļa ienesīguma atdevi.

4. Ilgtspēja Individuālā portfeļa pārvaldībā

- 4.1. Banka atklāj pieeju Ilgtspējas riska pārvaldīšanai, sniedzot individuālā portfeļa pakalpojumu.
- 4.2. Banka atklāj kā tiek integrētas Klienta vēlmes attiecībā uz:
  - 4.2.1. Vides ziņā ilgtspējīgiem ieguldījumiem;
  - 4.2.2. Ilgtspējīgiem ieguldījumiem un kā tie būtiski nekaitē vides mērķa un sociālā mērķa sasniegšanu;
  - 4.2.3. ieguldījumu lēmumiem, kas ņem vērā Svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem.
- 4.3. Klienta vēlmes Ilgtspējas jomās tiek īstenotas, tiktāl, ciktāl tās ir iespējams, lai saglabātu Portfeļa sasniegumu.
- 4.4. Sagatavojot atskaites Klientiem, tiek uzraudzīts, vai ir sasniegts Klienta vēlamais ilgtspējas rezultāts. Ja rezultāts neatbilst Klienta izteiktajām vēlmēm, Banka trīs mēnešu laikā uzlabo sniegumu.
- 4.5. Klienta ilgtspējas vēlmju integrēšanai Portfelī, Banka izmanto Trešo pušu sniegtos datus, kurus tā nepakļauj neatkarīgai pārbaudei, kā arī neauditē, paļaujoties uz datu sniedzēju sniegtās informācijas patiesumu un pilnīgumu.
- 4.6. Banka ņem vērā ieguldījumu Svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem, bet nenosaka Ilgtspējīgus ieguldījumus kā mērķi un neveicina vides un/vai sociālos raksturlielumus.
- 4.7. Banka Individuālā portfeļa pārvaldīšanas procesā pastāvīgi novērtē ne tikai finanšu riskus, bet arī Ilgtspējas risku, kas varētu izraisīt būtisku negatīvu ietekmi uz ieguldījuma atdevi.
- 4.8. Katram Portfelim Finanšu instrumentus piemeklē individuāli, balstoties uz ienesīguma palielināšanu noteiktam riska līmenim.
- 4.9. Balstoties uz Klienta vēlmēm Ilgtspējas jomā, Portfelī katrs Finanšu instruments tiek novērtēts, ņemot vērā:
  - 1) minimālo proporciju, kas ieguldāma Vides ziņā ilgtspējīgos ieguldījumos;
  - 2) minimālo proporcija, kas ieguldāma Ilgtspējas ieguldījumos;
  - 3) ierobežojumus attiecībā uz konkrētām jomām, kuriem piemīt negatīva ietekme.
  - 4.9.1. Klientam ir iespēja neizteikt konkrētas vēlmes ilgtspējas jomā.
- 4.10. Ja Klientam nav vēlmju Ilgtspējas jomā vai tās nav konkrētas, Banka informē Klientu, ka Portfelis tiek pārvaldīts, pamatojoties uz Bankas kopējo Ilgtspējas riska pārvaldīšanas pieeju.
- 4.11. Lai integrētu Ilgtspējas apsvērumus Individuālā portfeļa pārvaldībā, Banka:

- 1) pirms Finanšu instrumentu iegādes un iekļaušanas Portfelī ņem vērā Klienta vēlmes Ilgtspējas jomā saskaņā ar Politikas 5. sadaļu;
  - 2) analizē Portfelī iekļaujamo Finanšu instrumentu atbilstību Klienta vēlmēm Ilgtspējas jomā, izvērtējot gan katru Finanšu instrumentu atsevišķi, gan visu Portfelī kopumā;
  - 3) reizi ceturksnī izvērtē katra Klienta Portfelī, lai noteiktu tā atbilstību Klienta vēlmēm un informē Klientu par vērtējuma rezultātiem.
- 4.12. Banka izmanto kontroles metodes un nosaka Finanšu instrumentus, kas veicina negatīvu ietekmi, rada negatīvas sekas uz Ilgtspējas faktoriem un paaugstina Ilgtspējas riska iespējamību. Banka:
- 1) izslēdz attiecīgos uzņēmumus no ieguldījumu mērķa tirgus vai samazina ieguldījumus attiecīgajās nozarēs;
  - 2) izslēdz vai ierobežo ieguldījumus uzņēmumos saskaņā ar Klienta vēlmēm ilgtspējas jomā.
- 4.13. Klientu vēlmes Ilgtspējas jomā neietekmē Piemērotības noteikšanas kārtību.
- 4.14. Piemērotības noteikšanas prasības ir dokumentētas iekšējos normatīvajos dokumentos.
- 4.15. Atalgojuma politikas nostādnes saistībā ar Ilgtspējas risku integrēšanu atklātas Bankas mājaslapā www.rietumu.com.

5. Klienta vēlmes ilgtspējas jomā

- 5.1. Lai veicinātu Klientu iesaisti ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, Banka piedāvā iespēju izteikt ilgtspējas vēlmes ar zemākiem sliekšņiem (1%, 5% vai 10%). Tādējādi nodrošinot Klientiem iesaistes iespējas bez būtiskām izmaiņām portfelī.
- 5.2. Klienta vēlmes Ilgtspējas jomā tiek noteiktas, izmantojot *Klienta anketu darbam finanšu instrumentu tirgū*.
- 5.3. Klients var izteikt vēlmes Ilgtspējas jomā:
- 1) neveikt ieguldījumus uzņēmumos, kuriem piemīt negatīva ietekme Cilvēktiesību, Ētikas un Korupcijas jomā un/vai, kas rada būtiskas siltumnīcefekta gāzu (turpmāk – SEG) emisijas un/vai to saimnieciskā darbība saistīta ar pretrunīgi vērtētiem ieročiem;
  - 2) nosakot minimālo procentuālo daļu (vismaz 1%, 5%, vai 10%) no Portfeļa aktīviem, kas novirzāmi:
    - a) Vides ziņā ilgtspējīgos ieguldījumus;
    - b) Ilgtspējīgos ieguldījumus.
- 5.4. Ja Klientam nav vēlmes Ilgtspējas jomā vai tās nav konkrētas, Portfelis tiks pārvaldīts, izmantojot Bankas kopējo Ilgtspējas risku pieeju kā noteikts Politikas 9. sadaļā.

6. Vides ziņā ilgtspējīgi ieguldījumi

- 6.1. Banka definējusi, ka Vides ziņā ilgtspējīgs ieguldījums ir ieguldījums tādā saimnieciskajā darbībā, kas būtiski sekmē vienu vai vairākus ES Taksonomijā noteiktos vides mērķus:
- 1) klimata pārmaiņu mazināšana;
  - 2) pielāgošanās klimata pārmaiņām;
  - 3) ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība;
  - 4) pāreja uz aprites ekonomiku;
  - 5) piesārņojuma novēršana un kontrole;
  - 6) bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība, un atjaunošana.
- 6.2. Banka, lai noteiktu Vides ziņā ilgtspējīgu ieguldījumu proporciju Portfelī, izmanto Emitentu publicētu un atklātu informāciju par Vides ziņā ilgtspējīgām saimnieciskajām darbībām, ko tie veic atbilstīgi ES Taksonomijai.
- 6.3. Informācija tiek iegūta, izmantojot *Morningstar Sustainalytics* aplēses ES Taksonomijai atbilstīgos datus. Dati netiek auditēti un var būt pakļauti interpretācijas atšķirībām, ierobežojumiem un turpmākām izmaiņām.
- 6.4. Nosakot Vides ziņā ilgtspējīgu ieguldījumu proporciju Portfelī, kas tiek aprēķināta kā svērtā vidējā vērtība no Klienta ieguldītās summas, Banka iegūst precīzu visu ieguldījumu īpatsvaru, kas atbilst ES Taksonomijai.

- 6.5. Nosakot Vides ziņā ilgtspējīgu ieguldījumu proporciju Portfelī, netiek ņemti vērā Atvasināti finanšu instrumenti, piemēram, Nākotnes līgumi vai Iespējas līgumi, ja vien bāzes aktīva Emitents nav konkrēts uzņēmums vai organizācija.
- 6.6. Finanšu instrumenti, kurus emitējušas valdības vai valdības iestādes, Banka neuzskata par Vides ziņā ilgtspējīgiem ieguldījumiem.
- 6.7. Ja ieguldījumu fonds ir klasificēts Regulas Nr. 2019/2088 8. vai 9. panta izpratnē un Tīmeklī ir pieejama informācija par Vides ziņā ilgtspējīgu ieguldījumu proporciju fondā, tad attiecīgā fonda proporcija tiek uzskatīta par Vides ziņā ilgtspējīgu ieguldījumu.

7. Ilgtspējīgi ieguldījumi

- 7.1. Banka nosaka, ka Ilgtspējīgi ieguldījumi ir ieguldījumi tādos Finanšu instrumentos, kas veicina vidiska un/vai sociālā mērķa sasniegšanu.
- 7.2. Lai Finanšu instrumenta Emitents tiktu uzskatīts par tādu, kas veicina vidiska un/vai sociāla mērķa sasniegšanu, Banka ņem vērā:
  - 1) Svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem – kā saimnieciskā darbība saskaņā ar *Morningstar Sustainalytics* sniegto informāciju tiek novērtēta attiecībā uz Svarīgāko negatīvo ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem, radot mazāku negatīvo ietekmi salīdzinājumā ar atsauces Etalonu;
  - 2) ilgtspējas sniegumu – saskaņā ar BLOOMBERG vides un sociālās nozares klasifikācijas sistēmu (turpmāk – BECS) tiek novērtēts, kā savā salīdzināmo uzņēmumu grupā viens no 25% labākajiem uzņēmumiem.
- 7.3. Svarīgākie negatīvās ietekmes uz Ilgtspējas faktoriem rādītāji noteikti SFDR deleģētā regulā.
- 7.4. Obligāti ziņojamie Svarīgākās negatīvās ietekmes uz Ilgtspējas faktoriem rādītāji kā noteikts SFDR deleģētas regulas 1. pielikuma 1. tabulā tiek novērtēti attiecībā pret atsauces Etalonu un to rādītājiem ir jābūt līdzvērtīgiem vai labākiem. Par atsauces Etalonu tiek izmantots Morningstar Sustainalytics indekss Morning Global All Cap TME, kas atspoguļo akcijas (99 % akciju lielāko tirgus kapitālu) ar lielu, vidēju un mazu kapitalizāciju, un kas kotētas attīstījās un jaunajās tirgus ekonomikas valstīs visā pasaulē, sniegumu.
- 7.5. Gadījumos, ja Emitents nav norādījis kādu no obligātajiem Svarīgākās negatīvās ietekmes rādītājiem tiek uzskatīts, ka tā saimnieciskajā darbībā tas nerada Svarīgu negatīvo ietekmi uz attiecīgo Ilgtspējas faktoru.
- 7.6. Finanšu instrumenta Emitents tiktu uzskatīts par tādu, kas veicina vidiska un/vai sociāla mērķa sasniegšanu, ja rada mazāku negatīvo ietekmi salīdzinājumā ar atsauces Etalonu uz 14 obligātiem Svarīgākās negatīvās ietekmes uz Ilgtspējas faktoriem.
- 7.7. Ilgtspējas sniegums tiek vērtēts saskaņā ar BECS, kur līdzīgu uzņēmumu grupas veido uzņēmumi, kuriem ir līdzīgi biznesa modeļi, produkti un pakalpojumi, piegādes ķēdes, Klienti, un risks, un kuri tādēļ ir pakļauti līdzīgiem būtiskajiem vides un sociālajiem jautājumiem. Vērtējumos kvantitatīvu datu atklāšana tiek uzskatīta par vienu no novērtējuma kritērijiem. Katrs rādītājs tiek vērtēts kvantitatīvi. Vērtējuma skala ir no 0 līdz 10, kur augstāks vērtējums norāda uz labāku pārvaldību.
- 7.8. Ilgtspējas sniegumā faktori, kas tiek novērtēti, nosakot uzņēmuma BLOOMBERG vides un sociālo vērtējumi:
  - 7.8.1. Vides faktori:
    - 1) gaisa kvalitāte;
    - 2) ilgtspējīgas finanses;
    - 3) klimata ekspozīcija;
    - 4) ekoloģiskā ietekme;
    - 5) ilgtspējīgs produkts;
    - 6) enerģijas pārvaldība;
    - 7) atkritumu pārvaldība;
    - 8) ūdens pārvaldība;
    - 9) SEG emisiju pārvaldība;
    - 10) vides piegādes ķēdes pārvaldība.
  - 7.8.2. Sociālie faktori:
    - 1) piekļuve un pieejamība;

- 2) kopienas tiesības un attiecības;
  - 3) Klientu labklājība;
  - 4) datu drošība un Klientu privātums;
  - 5) Ētika un atbilstība;
  - 6) darba un nodarbinātības prakse;
  - 7) mārketinga un marķēšana;
  - 8) arodveselības un darba drošības pārvaldība;
  - 9) operacionālā riska pārvaldība;
  - 10) produktu kvalitātes vadība;
  - 11) sociālās piegādes ķēdes pārvaldība.
- 7.9. Ja Ieguldījumu fonds ir klasificēts Regulas Nr. 2019/2088 8. vai 9. panta izpratnē un Tīmeklī ir pieejama informācija par Ilgtspējīgu ieguldījumu proporciju fondā, tad attiecīgā fonda proporcija tiek uzskatīta par Ilgtspējīgu ieguldījumu.
- 7.10. Lai iekļautu Ilgtspējīgu Ieguldījumu fonda proporciju Portfelī, kas tiek aprēķināta kā svērtā vidējā vērtība no Klienta ieguldītās summas, Banka iegūst precīzu esošo ieguldījumu īpatsvaru, kas fondā tiek klasificēts kā Ilgtspējīgs ieguldījums.
- 7.11. Informācija no trešajām pusēm Ilgtspējīga ieguldījuma noteikšanai netiek auditēta un var būt pakļauta interpretācijas atšķirībām, ierobežojumiem un turpmākām izmaiņām.
- 7.12. Ilgtspējīga ieguldījuma metodoloģiju, kas noteikta 7. sadaļā nepiemēro Finanšu instrumentiem, kurus emitējušas valdības vai valdības iestādes. Šādus Finanšu instrumentus neuzskata par Ilgtspējīgiem ieguldījumiem.
- 7.13. Ilgtspējīga ieguldījuma metodoloģiju, kas noteikta 7. sadaļā nepiemēro Atvasinātajiem finanšu instrumentiem, piemēram, Nākotnes līgumiem vai Iespējas līgumiem, ja vien bāzes aktīva Emitents nav konkrēts uzņēmums vai organizācija.

8. Ierobežojumi ar negatīvu ietekmi saistītos ieguldījumos

- 8.1. Lai nodrošinātu Ilgtspējas faktoru integritāti Klientu investīciju apsvērumos un negatīvas ietekmes mazināšanā uz Ilgtspējas faktoriem starptautiskā līmenī, Banka Klientiem sniedz iespēju izteikt vēlmis par ieguldījumiem Bankai nozīmīgās ilgtspējas jomās.
- 8.2. Klients var noteikt vai Portfelī ir iekļaujami ieguldījumi uzņēmumos, kuriem piemīt negatīva ietekme Cilvēktiesību, Ētikas un Korupcijas jomā un/vai to saimnieciskā darbība saistīta ar pretrunīgi vērtētiem ieročiem, un/vai ierobežojami ieguldījumi uzņēmumos, kuri rada būtiskas SEG emisijas.
- 8.3. Ja Klients ir izvēlējis ierobežot ieguldījumus uzņēmumos, kuriem piemīt būtiska negatīva ietekme uz klimata pārmaiņām, Banka:
- 1) izmanto *Morningstar Sustainability* sniegtos datus par Emitenta 1. un 2. tvēruma SEG emisijām intensitāti (tCO₂eq/EURm) un nosaka, ka Emitents nerada būtisku SEG emisiju intensitāti, ja tā ir zemāka salīdzinot ar globālo Etalona rādītāju.
- 8.4. Ja Klients ir izvēlējis ierobežot ieguldījumus uzņēmumos, kuriem piemīt negatīva ietekme Cilvēktiesību, Ētikas un Korupcijas jomā, Banka izmanto *Morningstar Sustainability* sniegto Svarīgākās negatīvās ietekmes novērtējumu attiecībā uz pārkāpumu īpatsvaru, kuram jābūt 0%:
- 1) ANO Globālā līguma principi, kas novērtē Cilvēktiesību, darba tiesību, vides, un pretkorupcijas pārvaldību;
  - 2) Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas pamatnostādņem daudz nacionāliem uzņēmumiem.
- 8.5. Ja Klients ir izvēlējis ierobežot ieguldījumus uzņēmumos, kas iesaistīti Pretrunīgi vērtētu ieroču (pretkājnienu minas, kasešu munīcija, ķīmiskie ieroči un bioloģiskie ieroči) ražošanā un/ vai pārdošanā, Banka:
- 1) izmanto datu sniedzēja *Morningstar Sustainability* informāciju par uzņēmumu iesaisti pretrunīgi vērtētu ieroču ražošanā vai pārdošanā, un Klienta portfelī neiekļauj uzņēmumus, kuriem šāda iesaiste ir tikusi identificēta.
- 8.6. Ja uzņēmumam nav pieejami dati par punktos 5.3. vai 5.4. norādītajiem rādītājiem, uzņēmums var tikt iekļauts Klienta Portfelī.

- 8.7. Ja Klients ir izvēlējis ierobežot ieguldījumus attiecīgi punktos 5.3., un/vai 5.4. minētajam, Banka cenšas samazināt uzņēmumu skaitu Klienta Portfelī, kam nav pieejami dati par attiecīgajā punktā izmantoto rādītāju.
- 8.8. Finanšu instrumentus, kurus izdevušas valdības vai valdības iestādes, netiek uzskatīti par ieguldījumiem, kas rada būtiskas SEG emisijas, piemīt negatīva ietekme uz cilvēktiesībām, vai to saimnieciskā darbība ir saistāma ar pretrunīgi vērtētiem ieročiem.
- 8.9. Ieguldījumu fondi netiek uzskatīti par Finanšu instrumentiem, kas pārkāpj punktos 5.2.–5.4. norādītos ierobežojumus. Attiecīgi, piemēram, ja ieguldījuma fonda ietveros ir uzņēmums, kura radīto SEG emisiju intensitāte ir augstāka par globālo Etalonu, un Klients ir izteicis vēlmes saskaņā ar punkta 5.2. ierobežojumiem, ieguldījumu fonds var tikt iekļauts Klienta Portfelī.
- 8.10. Bankas pieeja, kas aprakstīta 8.2.–8.4. punktā netiek piemērota Atvasinātajiem finanšu instrumentiem, piemēram, Nākotnes līgumiem vai Iespējas līgumiem, ja vien bāzes aktīva Emitents nav konkrēts uzņēmums vai organizācija.

9. Ilgtspējas riska vērtējums

- 9.1. Ilgtspējas risks atspoguļo Emitenta pārvaldību tiem riskiem, kuriem ir raksturīga finansiāla ietekme, bet nav raksturīga ietekme uz ārējiem Ilgtspējas faktoriem un nenorāda uz emitenta ilgtspējas sniegumu.
- 9.2. Portfeļa Ilgtspējas riska vērtējums ir balstīts uz *Morningstar Sustainalytics* Ilgtspējas riska novērtējuma metodoloģiju un atspoguļo vidējo svērto Ilgtspējas riska vērtējumu Klienta Portfelī esošajiem Finanšu instrumentiem.
- 9.3. *Morningstar Sustainalytics* Ilgtspējas riska vērtējums mēra cik lielā apmērā uzņēmuma finanšu sniegumu ietekmē Ilgtspējas faktori. Katram uzņēmumam nepārvaldītais Ilgtspējas risks tiek novērtēts un apkopots, pamatojoties uz attiecīga Emitenta saimnieciskajai darbībai raksturīgajām Ilgtspējas jomām.
- 9.4. Ilgtspējas riska novērtējuma kopējais rādītājs tiek piešķirts vienai no piecām Ilgtspējas riska kategorijām ar finansiālu ietekmi:

Riska kategorija	Riska novērtējums
Nenožīmīgs risks	0-9,99 punkti
Zems risks	10-19,99 punkti
Vidējs risks	20-29,99 punkti
Augsts risks	30-39,99 punkti
Kritisks risks	40 punkti un vairāk

- 9.5. Ilgtspējas riska vērtējums ir Portfelī esošo Finanšu instrumentu vidējais svērtais vērtējums skalā no 0–100.
- 9.6. Banka nosaka, ka Portfeļa Ilgtspējas riska vērtējums nedrīkst pārsniegt kritiska riska robežu.
- 9.7. Ja Finanšu instrumentam nav pieejams Ilgtspējas riska vērtējums, tas netiks ņemts vērā, aprēķinot Portfeļa vidējo svērto rezultātu.
- 9.8. Finanšu instrumentus, kurus izdevušas valdības vai valdības iestādes, Ieguldījumu fondi un/vai Atvasināti finanšu instrumenti, ja vien bāzes aktīva emitents nav konkrēts uzņēmums vai organizācija, netiek uzskatīti par ieguldījumiem, kuriem piemīt ilgtspējas riski, tādēļ tie netiks ņemti vērā, aprēķinot portfeļa vidējo svērto rezultātu.

10. Ilgtspējas risku iespējamās ietekmes uz ieguldījumu atdevi novērtējums

- 10.1. Ilgtspējas faktori var negatīvi ietekmēt uzņēmumus, kuru Finanšu instrumenti ietilpst Individuālā portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma ietvaros veiktajos ieguldījumos. Nepietiekami pārvaldīti Ilgtspējas riski var samazināt uzņēmumu vērtību, izraisot ienākumu kritumu, izmaksu pieaugumu, aktīvu vērtības samazināšanos, kapitāla izmaksu kāpumu, kā arī sodu vai ierobežojumu piemērošanu uzņēmumiem. Šādi notikumi potenciāli var negatīvi ietekmēt arī pārvaldītā Portfeļa ienesīgumu.
- 10.2. Lai mazinātu Ilgtspējas riskus, kas var rasties saistībā ar Portfeļa pārvaldīšanas ietvaros veiktajiem ieguldījumiem, Banka īsteno pieeju, kas paredz ieguldījumus gan tirgus indeksiem piesaistītos ieguldījumu fondos, gan atsevišķu uzņēmumu vai valstu

vērtspapīros, gan Atvasinātajos finanšu instrumentos. Šāda ieguldījumu diversifikācija pasaules finanšu tirgū palīdz ierobežot atsevišķu risku ietekmi uz Portfeļa vērtību.

- 10.3. Papildus tam, Banka Ilgtspējas risku novērtēšanas procesā analizē gan Portfeļa līmenī kopējo Ilgtspējas risku, gan atsevišķa Emitenta līmeni. Šāda pieeja nodrošina, ka Ilgtspējas riski tiek pienācīgi integrēti ieguldījumu lēmumu pieņemšanā.
- 10.4. Banka uzskata, ka Ilgtspējas riskam no nenozīmīga līdz augstam nav būtiskas negatīvas ietekmes uz pārvaldīto Portfeļu ilgtermiņa ienesīgumu.

11. Uzticamības pārbaude

- 11.1. Banka veic uzticamības pārbaudi katru reizi, pārskatot visus ar ilgtspēju saistītos vērtējumus Portfelī:
  - 1) kad tiek veiktas izmaiņas Portfelī, iekļauto Finanšu instrumentu sastāvā;
  - 2) katru ceturksni, Klientam sniedzot periodisko pārskatu par Finanšu instrumentu piemērotību Klienta profilam.
- 11.2. Banka reizi gadā, izlases kārtībā, pārbauda Portfelim ilgtspējas saistīto vērtējumu atbilstību Klienta vēlmēm ilgtspējas jomā.
- 11.3. Kārtība un prasības Klientu informēšanai ar saistītajiem ilgtspējas vērtējumiem Portfelī un to izmaiņām ir noteiktas iekšējos normatīvajos dokumentos.

12. Informācija atklāšana

- 12.1. Atbilstoši SFDR regulas prasībām Banka sagatavo informāciju par Ilgtspējas risku integrēšanu savā ieguldījumu lēmumu pieņemšanas un Individuālā portfeļa pārvaldīšanas procesā, nodrošina informācijas atklāšanu un pārredzamību par:
  - 1) veidu, kādā Ilgtspējas riski tiek integrēti Bankas ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesos;
  - 2) novērtējuma rezultātus attiecībā uz to, kāda ir paredzamā Ilgtspējas risku ietekme uz to Finanšu instrumentu atdevi, kurus Banka dara pieejamus;
  - 3) informāciju par to kā, Ilgtspējīgi ieguldījumi tiek sasniegti;
  - 4) iespējamās negatīvās ietekmes novērtēšanu, veicot Klienta Portfeļa vērtējumu;
  - 5) ilgtspējas vērtējumu metodes.
- 12.2. Banka atalgojuma politikā ievieš labāko praksi vides, sociālajos un uzraudzības jomās, tostarp stingri ievēro dzimumu līdztiesības un vienlīdzības principu, kā arī taisnīguma principu, piedāvājot darba samaksu atbilstoši darbinieka pieredzei un kompetencēm.
- 12.3. Sagatavoto 12.1. punktā ziņojumu pirms publiskošanas apstiprina valde un tas tiek publicēts Bankas mājaslapas sadaļā „Ar ilgtspēju saistītās informācijas atklāšana” un tiek aktualizēts pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi gadā.
- 12.4. Atbilstoši SFDR regulas prasībām I pielikuma noteiktās veidnes formātā, Banka sagatavo „Paziņojumu par ieguldījumu lēmumu svarīgāko negatīvo ietekmi uz ilgtspējas faktoriem”.
- 12.5. Paziņojumu, kas noteikts 12.4. punktā, tiek sagatavots par periodu no iepriekšējā gada 1. janvāra līdz 31. decembrim, pirms publiskošanas to apstiprina valde un tas tiek publicēts Bankas mājaslapā sadaļā „Ar ilgtspēju saistītās informācijas atklāšana” līdz nākamā gada 30. jūnijam. Ziņojumā iekļaujamo informāciju Banka sagatavo tādā veidā, lai Klienti vai potenciālie Klienti var izprast piedāvātā ieguldījumu pakalpojuma un konkrētā Finanšu instrumenta veida būtību un tādējādi pieņemt lēmumus par ieguldījumiem, pamatojoties uz saņemto informāciju.